

Економічні науки: збірник наукових праць Луцького національного технічного університету. Серія "Регіональна економіка". Випуск 17 (67). Редкол.: відп. ред. к.е.н., професор І.В. Кривов'язюк. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2020. 348 с.

УДК 338.332.1

Ковальська Л.Л., д.е.н., професор

Оксенюк К.І., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

Готько Н.М., к.е.н., спеціаліст вищої категорії, викладач бухгалтерсько-економічних дисциплін ВП НУБіП України "Мукачівський аграрний коледж"

ПІДПРИЄМНИЦЬКИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ: ОЦІНКА ТА НАПРЯМИ НАРОЩЕННЯ

У статті подано авторський підхід до аналізу та оцінки підприємницького потенціалу регіону. Виділено такі етапи оцінки підприємницького потенціалу регіону: визначення мети, об'єкта та завдань оцінки підприємницького потенціалу регіону; вибір методів оцінки; вибір напрямів оцінювання; вибір системи показників оцінки підприємницького

потенціалу регіону; комплексна оцінка підприємницького потенціалу регіону; розробка напрямів нарощення підприємницького потенціалу регіону. Запропоновано напрями забезпечення розвитку підприємницького потенціалу регіону.

Ключові слова: потенціал, регіон, підприємницький потенціал, фінансовий потенціал, інноваційний потенціал, інфраструктурний потенціал, трудовий потенціал.

Kovalska L., Oksenyuk K., Hotko N.

ENTREPRENEURIAL POTENTIAL OF THE REGION: ASSESSMENT AND DIRECTIONS OF BUILDING UP

The article substantiates the relevance of assessing and building the entrepreneurial potential of the region. A methodological approach to analysing and evaluating the entrepreneurial potential of the region has been developed. The methodology for analysing and evaluating the entrepreneurial potential of the region contains a number of stages. They are determining the purpose, object and objectives of assessing the entrepreneurial potential of the region; choosing assessment methods; choosing assessment directions; choosing a system of indicators for assessing the entrepreneurial potential of the region; comprehensive assessment of the entrepreneurial potential of the region; developing directions for building up the entrepreneurial potential of the region.

A system of indicators for assessing the entrepreneurial potential of the region is proposed. Analysis and assessment of the financial potential of the region provides for an analytical study of such components as the financial result before tax and profitability of operating activities. Analysis of the infrastructure potential of the region involves calculating such indicators as the number of business entities, the volume of products sold and the number of enterprises by type. Analysis and assessment of the innovation potential of the region provides for the study of such components as the number of employees involved in scientific research and development, the cost of performing scientific research and development, and the number of innovative industrial enterprises. To analyse and assess the labour potential of the region, it is necessary to calculate such indicators as the number of employed employees, the number of employees, the average monthly nominal salary of full-time employees, and the economic activity of the population.

Directions for building up the entrepreneurial potential of the region are proposed. The main directions of ensuring the development of entrepreneurial potential include improving the mechanisms for providing enterprises with the necessary resources; developing infrastructure elements to support small and medium-sized businesses; encouraging the population to engage in entrepreneurship.

Key words: potential, region, entrepreneurial potential, financial potential, innovation potential, infrastructural potential, labor potential.

Ковальская Л.Л., Оксенюк Е.И., Готько Н.М.

ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ РЕГИОНА: ОЦЕНКА И НАПРАВЛЕНИЯ НАРАЩИВАНИЯ

В статье представлен авторский подход к анализу и оценке предпринимательского потенциала региона. Выделены этапы оценки предпринимательского потенциала региона: определение цели, объекта и задач оценки предпринимательского потенциала региона; выбор методов оценки; выбор направлений оценивания; выбор системы показателей оценки предпринимательского потенциала региона; комплексная оценка предпринимательского потенциала региона; разработка направлений наращивания предпринимательского потенциала региона. Предложены направления обеспечения развития предпринимательского потенциала региона.

Ключевые слова: потенциал, регион, предпринимательский потенциал, финансовый потенциал, инновационный потенциал, инфраструктурный потенциал, трудовой потенциал.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Дослідження підприємницького потенціалу обумовлене активізацією підприємницької діяльності, потребою врахування підприємництва як основи розвитку регіону, самореалізацією особистості та визнання її учасниками підприємницького процесу тощо. У зв'язку з цим актуального значення набувають питання пов'язані із розробкою методики оцінювання підприємницького потенціалу регіону та напрямів його нарощення.

Аналіз останніх досліджень, у яких започатковано вирішення проблеми. Значний внесок у дослідження потенціалу регіону зробили такі науковці, як О. Амоша, Л. Абалкін, О. Анчишкін, З. Герасимчук, С. Дорогунцов, Л. Ковальська, Н. Краснокутська, О. Федонін, І. Школа та інші. Дослідженням проблематики підприємницького потенціалу регіону займалися такі науковці як О. Булакіна, Н. Бердичевська, І. Бердичевський, І. Должанський, Н. Краснокутська, О. Олексюк, І. Репіна, Й. Шумпетер та інші.

Незважаючи на наявність численних наукових праць присвячених формуванню та розвитку підприємницького потенціалу, і досі залишаються дискусійними питання, щодо методики його оцінювання та напрямів нарощення.

Метою статті є розробка методики оцінки підприємницького потенціалу регіону та обґрунтування напрямів його нарощення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Розробці напрямів нарощення підприємницького потенціалу регіону має передувати його комплексна оцінка.

Досліджуючи методичні підходи до аналізу та оцінки підприємницького потенціалу, слід відмітити, що науковцями розглядаються різноманітні методики аналізу його структурних складових (фінансового, інфраструктурного, інноваційного, трудового та інших) [1]. Однак, практично відсутні роботи із комплексною методикою оцінювання підприємницького потенціалу регіону.

Методика аналізу та оцінки підприємницького потенціалу регіону повинна включати ряд етапів (рис.1).

На першому етапі відбувається визначення мети, об'єкта та завдань оцінки підприємницького потенціалу. Метою аналізу є визначення рівня підприємницького потенціалу регіону. Об'єктом аналізу та оцінки є регіон та його підприємницький потенціал.

На другому етапі здійснюється вибір методів проведення оцінки підприємницького потенціалу регіону. У процесі аналітичного дослідження можуть бути використані такі методи дослідження:

- статистичні, використовуються для того, щоб побачити закономірність стану та розвитку певних показників, процесів, зміни в структурі та прогнозування;
- графічні, за допомогою яких можна наочно представити результати аналізу та зробити висновки;
- табличні, допомагають чітко побачити результат аналітичних досліджень;

- індексні, дають можливість визначити ступінь впливу окремих факторів на загальний результат;
- математичні, прискорюють проведення економічного аналізу, дозволяють врахувати вплив різних чинників на результати діяльності та підвищують точність проведених обчислень;
- аналітичні методи, спрямовані на визначення внутрішніх тенденцій і можливостей.

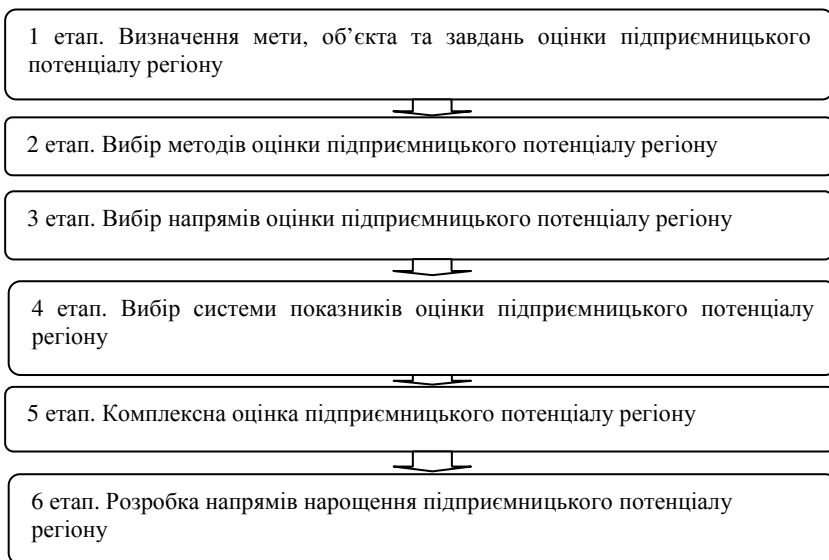

Рис. 1. Методика аналізу та оцінки підприємницького потенціалу регіону

На третьому етапі здійснюється вибір напрямів оцінювання підприємницького потенціалу регіону. Аналіз та оцінку підприємницького потенціалу слід здійснювати за такими основними напрямками:

- аналіз та оцінка фінансового потенціалу регіону;
- аналіз та оцінка інфраструктурного потенціалу регіону;
- аналіз та оцінка інноваційного потенціалу регіону;

– аналіз та оцінка трудового потенціалу регіону.

Відповідно до розробленої методики, на четвертому етапі визначається система показників оцінки підприємницького потенціалу регіону (табл. 1).

Таблиця 1
Система показників оцінки підприємницького потенціалу
регіону

Напрями оцінки підприємницького потенціалу регіону	Показники
Фінансовий потенціал	Фінансовий результат до оподаткування Рентабельність операційної діяльності
Інфраструктурний потенціал	Кількість суб'єктів господарювання Обсяги реалізованої продукції (товарів і послуг) Кількість підприємств за видами
Інноваційний потенціал	Кількість працівників задіяних у виконанні наукових досліджень та розробок Витрати на виконання наукових досліджень та розробок Кількість інноваційних промислових підприємств
Трудовий потенціал	Кількість зайнятих працівників Кількість найманих працівників Середньомісячна номінальна заробітна плата штатних працівників Економічна активність населення

На п'ятому етапі здійснюється комплексна оцінка підприємницького потенціалу регіону та визначається його рівень [2, с. 74].

Шостий етап передбачає розробку напрямів нарощення підприємницького потенціалу регіону.

Для нарощення інфраструктурного потенціалу, як структурного елемента підприємницького потенціалу, пропонуємо: стимулювати займатися підприємницькою діяльністю населення регіону; збільшити кількість суб'єктів господарювання; підвищити обсяг реалізованої продукції.

Для нарощення фінансового потенціалу, слід: збільшити рівень рентабельності операційної діяльності та фінансового результату в окремих видах економічної діяльності.

Нарощення інноваційного потенціалу регіону передбачає: зростання кількості витрат на науково-технічні (експериментні) розробки; покращення механізмів забезпечення підприємств необхідними ресурсами; зростання кількості інноваційно активних підприємств.

Напрямами нарощення трудового потенціалу регіону є: збільшення кількості найманого та зайнятого населення в окремих видах економічної діяльності; заохочення населення регіону до ведення малого та середнього бізнесу, бути економічно активними.

Висновки. Отже, підприємницький потенціал регіону є регуляторним важелем, який забезпечує зайнятість населення та дозволить країні вийти із кризи.

Запропонований методичний підхід до оцінювання підприємницького потенціалу дозволить проаналізувати підприємницький потенціал кожного регіону держави.

Напрямами нарощення підприємницького потенціалу регіону є: розвиток елементів інфраструктури підтримки малого й середнього бізнесу; стимулювання населення займатися підприємництвом; удосконалення механізмів забезпечення малих підприємств необхідними ресурсами.

Список бібліографічного опису

- 1.Ковальська Л.Л., Оксенюк К.І. Зміст та структура підприємницького потенціалу регіону. 2019. № 2. С. 86–90.
- 2.Ковальська Л.Л., Оксенюк К.І. Стратегічний потенціал регіону: методика оцінки та механізм нарощення : моногр. Луцьк : РВВ ЛНТУ, 2010. С. 148.

References

1. Kovalska L.L., Okseniuk K.I. (2019) Zmist ta struktura pidpriemnytskoho potentsialu rehionu [Content and structure of entrepreneurial potential of the region]. Economic forum, no 2, pp. 86–90. (in Ukrainian)
2. Kovalska L.L., Okseniuk K.I. (2010) Stratehichnyi potentsial rehionu: metodyka otsinky ta mekhanizm naroshchennia : monohr [Strategic potential increase: assessment methodology and growth mechanism]. Lutsk : RVV LNTU, 148. (in Ukrainian).